

Χαίροις Λυαίου νίκης υπάρχων υπέρτερος (Νικόλαος Πάτσαλος, Θεολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Το μήνα Οκτώβριο χαίρει και αγάλλεται η πόλη τής Θεσσαλονίκης λόγω τής μνήμης τού Αγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου. Ο «Φρουρός τού Χειμῶνος»[1], «ο μάρτυς ο πιστός»[2] είναι το καύχημα τών Θεσσαλονικέων αλλά και ολόκληρης της Ορθοδοξίας. Ο Μεγάλος μάρτυρας ζεί και μαρτυρεί τους πρώτους αιῶνες (3ο αἶωνα), ὅταν η ἐκκλησία ἐπολεμείτο ὑπὸ τών δυσσεβῶν και ἀθέων εἰδωλολατρῶν. Ο χαρισματοῦχος νεαρός Δημήτριος, παρότι ἦταν οφικιούχος στρατηγός τών ρωμαϊκῶν στρατευμάτων και ἀνθύπατος τής ἐπαρχίας τής Ἑλλάδος[3] «δεν παύει να ὑμνεῖ μετὰ λατρείας» τον πεφιλημένον του Χριστό. Η ἐνθεη πίστη του και η μεγάλη του ἀγάπη για το Χριστό «φόβον βάλλει ἐξω»[4] ὡστε ἐνώπιον τού Γαλερίου χωρὶς να μεριμνήσει για το τι θα πει, να του δίνεται λόγος ομολογίας Χριστοῦ[5]. Η πίστη του στο Χριστό είναι βαθιά ριζωμένη στα σπλάχνα του καθώς υπερβαίνει το φόβο του θανάτου.

Βέβαια

το

ειδωλολατρικό κλίμα τής εποχής δεν μπορεί να αντέξει την παρουσία ενός γενναίου «μανικώτατου ζηλωτού» γι αυτό και τον σπρώχνουν στη φυλακή για να τον καταδικάσουν σε θάνατο. Ο Δημήτριος όμως, γνωρίζοντας τη μεγάλη τέχνη «τού πατείν επάνω όφρων και σκορπίων και επί πάσαν την δύναμη τού εχθρού»[6] δεν πτοείται και αναδεικνύεται κυριολεκτικά «Μέγας εν τοίς κινδύνους» και εν τοίς πειρασμοίς. Μάλιστα διά τού μαθητή του Νέστορα, ο οποίος έλαβε την ευχή του στη φυλακή, «καθαίρει την επαριν τού Λυαίου» τού πανίσχυρου αυτού ειδωλόλατρη μονομάχου. Ο Νέστορας επικαλούμενος «τον Θεό Δημητρίου» σκοτώνει τον Λυαίο δεικνύοντας έτσι τη δύναμη του Χριστού και την απάτη τών άψυχων ειδώλων.

Ο Θεός τού Δημητρίου εμφανίζεται «ισχυρός εξουσιαστής» ενώπιον τής ανθρώπινης δύναμης τού Λυαίου. Ο τότε Λυαίος γίνεται ένα σύμβολο, που σήμερα εγκολπώνεται τη Δύναμη, τήν Εξουσία και τήν Αθεία, οι οποίες μαίνονται την

Εκκλησία τού Χριστού. Οι σειρήνες τής Νέας Εποχής, ο σημερινός Λυαίος, προσπαθούν να αποδείξουν την αυτάρκειά τους χωρίς την ανάγκη τού Θεού. Μπροστά τους όμως, διαρκώς, εμφανίζεται η πνευματική δύναμη τής εκκλησίας, ως βιούμενη οντολογική πραγματικότητα αιώνων, που τους διαψεύδει οικτρά, όπως ο Νέστορας διέψευσε τη δήθεν παντοδυναμία τού τότε Λυαίου.

«Διά τον λόγον τού Θεού και διά την μαρτυρία τού αρνίου» λοιπόν, η ψυχή τού «μεγάλου οπλίτου και αθλητού»[7] Δημητρίου μεταφέρεται «υποκάτω τού θυσιαστηρίου» ανάμεσα στις πολλές ψυχές τών μαρτύρων τής πρώτης εκκλησίας[8]. Ο θάνατος και το μαρτύριο φρικτόν έως και «Χριστομίμητον» καθότι οι δολεροί λάτρες τού αυτοκράτορα «λόγχη την δεξιάν αυτού πλευρά ένυξαν». Ο Μεγαλομάρτυρας τής Θεσσαλονίκης μιμείται «εξ έργων και πόνων αθλησεως», «εξ ιδρώτων και άγώνων μαρτυρικών», «εκ τής τού ιδίου αίματος χύσεως»,[9] το Μεγαλομάρτυρα τού Γολγοθά και γίνεται ταυτόχρονα μάρτυρας τής Αναστάσεως αυτού.

Το σταυροαναστάσιμο ήθος, που επιδεικνύει ο μάρτυρας, δε χαρακτηρίζει μόνο τη δική του περίπτωση, αλλά και όλων τών μαρτύρων τής εκκλησίας, που δυστυχώς σήμερα για πολλούς αποτελεί μόνο «μωρία»[10]. Τό μαρτύριο τού αγίου όχι μόνο δέν είναι μωρία, αλλά το ότι αποτελεί μετοχή του στο ένδοξο πάθος και την Ανάσταση τού Χριστού, ακτινοβολά αποδεικτικά διά τής μυροβλησίας του. Ο Δημήτριος ενδύεται «στολήν λευκήν»[11] έχοντας και φέροντας τα στίγματα του λογχομένου του Χριστού.

Τη «μωρία» αυτή τού Σταυρού τη ζεί σήμερα και η Μέση Ανατολή δια τών πολλών χριστιανών μαρτύρων. Είναι ανθρωπίνως φρικτό αυτό που συμβαίνει, να θυσιάζονται άνθρωποι επειδή φοράνε και τιμάνε το Σταυρό τού Χριστού. Ζουν «πάλιν και πολλάκις» το Γολγοθά του Δημητρίου και όλων τών μαρτύρων έχοντας μπροστά τους το Λυαίο τού Ισλάμ.

Το μαρτύριο του Αγίου Δημητρίου, γίνεται συγχρόνως βάπτισμα, τό οποίο παραπέμπει και αποκαλύπτει το «πρότερόν του βάπτισμα». Το «νοητόν μύρον τού Αγίου Πνεύματος»[12] που δέχτηκε στο πρώτο του βάπτισμα ως «αρραβώνα τής Βασιλείας», κατάφερε να το διατηρήσει ακηλίδωτον μέχρι τής στιγμής τού μαρτυρίου του. Ο Δημήτριος τήρησε «αλώβητον το κατ εικόνα» και μάλιστα στη νεανική του ηλικία, και γι αυτό ο Θεός τού αντιδωρίζει τη χάρη τής μυροβλησίας τών αγίων του λειψάνων που προχέουν ιάματα.

Έτσι και στις μέρες μας το μυστήριο τού βαπτίσματος λαμβάνει την αιματηρή του μορφή πολιτογραφώντας όχι απλά «μέλη Χριστού» αλλά «Αγίους Μάρτυρας» που στολίζουν και θεμελιώνουν την οντολογία τού Χριστιανισμού. Η οντολογία τής πίστης αποτελεί και τη δύναμη της. Μία δύναμη που «τελειούται εν ασθενεία»[13], που φαίνεται ανθρωπίνως παράλογη και ανύπαρκτη και όμως ζωογονεί την εκκλησία.

Η σωτηρία για την Ορθόδοξη Ανατολή προϋποθέτει τον πόνο. Χωρίς πόνο δεν υπάρχει ούτε χαρά. Αυτό αποδεικνύουν τα χιλιάδες μαρτύρια τόσων Αγίων. Από την άλλη αυτό το δέσιμο της λύπης με την χαρά είναι δεικτικό της Ορθόδοξης Ανθρωπολογίας που χάραξε στον κόσμο η Σάρκωση τού Θεού. Σε αυτήν την προοπτική εντασσόμαστε και σφραγιζόμαστε δια Βαπτίσματος έχοντας τέτοιες Αγιοπνευματικές προδιαγραφές όπως τού Αγίου Δημητρίου.

Το μαρτύριο ως γεγονός αγγίζει την ιστορική πραγματικότητα και αναδεικνύει μια χαρισματική κατάσταση του ανθρώπου. Το μαρτύριο αντικρίζει κατάματα τον οποιοδήποτε Λυαίο, είτε τον Ειδωλολάτρη, είτε τον Ισλαμιστή, είτε το Νεοέλληνα, είτε είτε είτε. Το ζητούμενο είναι να συνειδητοποιήσουμε τις χαρισματικές προϋποθέσεις τού μαρτυρίου. Η δύναμη τη στιγμή τού μαρτυρίου δεν αντλείται από την σωματική ρώμη τού μάρτυρα, αλλά πυροδοτείται απο την χάρη τού αγίου βαπτίσματος. Δηλαδή η «Μαρτυρία τού Αγίου Πνεύματος» τον πληροφορεί ότι είναι κάτοχος τής Μίας Αγίας Αποστολικής Ορθής Πίστης[14].

Η ενεργός όμως μαρτυρία τού Αγίου Πνεύματος δεν λειτουργούσε μαγικά και μηχανικά αλλά βιωματικά. Του μαρτυρίου προηγείτο η ζωή της ησυχίας και τής νοεράς προσευχής. Η ησυχαστική παράδοση είναι η δύναμη της Ορθοδοξίας, γιατί μεταμορφώνει την καρδιά και το νού τού ανθρώπου έτσι που να μην μπορεί κανένας Λυαίος να την αγγίξει. Ας στραφούμε και εμείς «εν εαυτώ» προσευχόμενοι νοερά ως άλλοι Νέστορες «Θεέ Δημητρίου βοήθει μοι».

[1] Βλ. Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, «Αϊ μου Γιώργη!», στο *Η Δίψα τού Δαυιδ και άλλα κείμενα*, Φιλολογική επιμέλεια: Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, εκδ. Το Βήμα, 2011, σελ. 163-172.

[2] Αποκ. 2,13

[3] Βλ. Νέος Συναξαριστής Τής Ορθοδόξου Εκκλησίας, τόμος: 2ος Οκτωβρίου, Εκδ. Ίνδικτος, Αθήναι 2009, σελ.278-282.

[4] Αιω. 4,19

[5] Λκ. 12, 11-12

[6] Λκ. 10,19

[7] Μεγαλυνάριο εορτής.

[8] Απ. 6,9

[9] Βλ. Συμεών Του Νέου Θεολόγου, Ηθικός Λόγος 10, Φιλοκαλία Των Νιπτηκών Και Ασκητικών, τ. 19Δ, εκδ. Γρηγόριος ο Παλαμάς, Θεσσαλονίκη 1989, σελ. 152.

[10] ΑΚορ. 1,18

[11] Απ. 6,11

[12] Βλ. Συμεών Του Νέου Θεολόγου, Ηθικός Λόγος 1, SC 122, 284.

[13] Β΄Κορ.12,9

[14] Βλ. Πρωτοπρ. Ιωάννου Σ. Ρωμανίδου Καθηγητού Πανεπιστημίου, Πατερική Θεολογία, Εκδ. Παρακαταθήκη, Θεσσαλονίκη 2004, σελ. 106